

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**
Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129
E-mail: martin.buchtik@soc.cas.cz
anezka.pribenska@soc.cas.cz

Postoje české veřejnosti k cizincům – březen 2013

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost, v13-03</i>
Realizátor:	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>4. – 11. 3. 2013</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Kraje (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1059</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>OV.44, OV.185</i>
Zveřejněno dne:	<i>13. května 2013</i>
Zpracoval:	<i>Martin Buchtík, Anežka Příběnská</i>

V březnovém šetření Centrum pro výzkum veřejného mínění zjišťovalo, do jaké míry česká veřejnost od cizinců dlouhodobě nebo trvale žijících v ČR očekává, že se přizpůsobí životnímu stylu a zvyklostem zde.¹ Ptali jsme se také, nakolik mají vybrané okolnosti vliv na to, aby dotyčný, který se do České republiky přistěhoval ze zahraničí, nebyl vnímán jako cizinec.²

Na otázku, do jaké míry by se měli cizinci žijící u nás přizpůsobit našim životním zvyklostem, odpověděly zhruba tři pětiny (62 %) veřejnosti, že co nejvíce. Téměř třetina (32 %) občanů pak soudí, že by cizinci měli přizpůsobit své zvyklosti těm našim alespoň částečně. Pouze minimum (pět dotázaných ze sta) se vyslovilo pro variantu, že by cizinci měli mít možnost žít v naší zemi zcela podle jejich zvyklostí. V tabulce 1 vidíme, že toto mínění je dlouhodobě stabilní, situace se oproti předcházejícím šetřením od roku 2003 výrazněji nemění.

¹ Otázka: „Cizinci by se v ČR podle Vás měli co nejvíce přizpůsobit našim životním zvyklostem, částečně se přizpůsobit našim životním zvyklostem, měli by mít možnost žít zcela podle svých životních zvyklostí?“

² Znění otázky: „Pokud člověk, který se do ČR přistěhuje ze zahraničí, nechce být lidmi v místě Vašeho bydliště vnímán jako cizinec, nakolik jsou podle Vás důležité následující okolnosti?“ (velmi důležité; poměrně důležité; málo důležité; nedůležité) (viz graf 1).

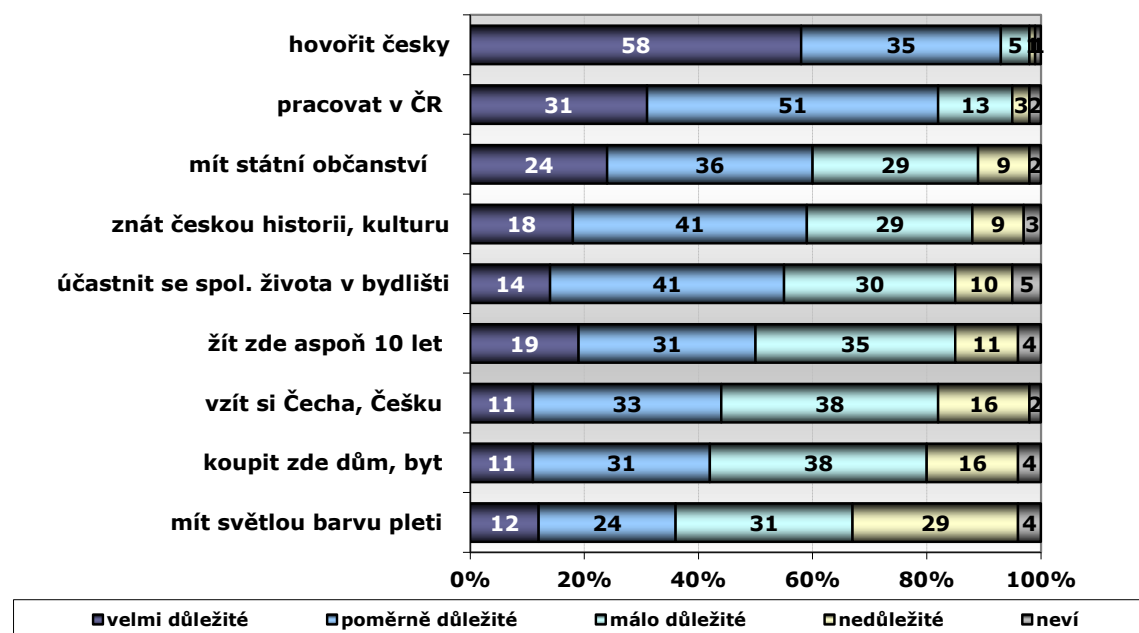
Tabulka 1: Přizpůsobení se cizinců našim životním zvyklostem (%)

	5/03	2/05	12/06	5/07	3/08	3/09	3/10	3/11	3/12	3/13
měli by se co nejvíce přizpůsobit	56	59	58	53	68	61	63	61	58	62
měli by se částečně se přizpůsobit	34	35	34	40	27	35	32	34	36	32
měli by mít možnost žít podle svého	6	4	6	4	4	3	3	5	5	5
neví	4	2	2	3	1	1	2	0	1	1

Pozn.: Procenta ve sloupcích.

K úplnému přizpůsobení se cizinců se častěji přiklánějí dotázaní se špatnou životní úrovní a lidé preferující levici. Vysokoškolsky vzdělaní nebo pravicově orientovaní respondenti se statisticky významně častěji než lidé z ostatních skupin přiklánějí k tomu, že cizinci by se měli přizpůsobit našim zvyklostem pouze částečně. Ti, kteří mají mezi svými přáteli cizince, který žije v ČR, jsou vůči zachování jejich původního životního stylu o něco vstřícnější (53% z nich se přiklonilo k názoru, že by se měli co nejvíce přizpůsobit, 39% si myslí, že by se měli částečně přizpůsobit, a 6% deklaruje, že by cizinci měli mít možnost žít podle svého) než ti, kteří známé mezi cizinci nemají.

Pro to, aby člověk nebyl v České republice vnímán jako cizinec, bylo v rámci nabídnutých možností nejčastěji uváděno zvládnutí českého jazyka. Pro češtinu se vyslovila naprostá většina (93 % dotázaných v součtu velmi + poměrně důležité), přičemž o důležitosti svědčí také to, že tři pětiny považují zvládnutí českého jazyka za velmi důležité. Výrazná většina rovněž považuje za důležité, aby dotyčný v České republice pracoval (82 %). Další okolnosti, jako je české státní občanství (také 60 %) nebo znalost české historie a kultury (59 %), si již získaly o poznání nižší podporu, která je nicméně stále nadpoloviční. Nejméně důležitá je podle obyvatel světlá barva pleti, ta je velmi důležitá nebo poměrně důležitá pro splynutí se společností podle necelých dvou pětín (36 %) obyvatel. Mezi méně důležité aspekty také patří vlastnictví nemovitosti v Česku (42 %) a sňatek s Čechem nebo Češkou (44 %). Podrobné výsledky ukazuje graf 1.

Graf 1: Jaké věci jsou důležité, aby člověk nebyl vnímán jako cizinec?

Stejně jako u předchozí otázky, ani zde nedochází od roku 2009 k významnějším změnám. S velkým odstupem jsou jako nedůležitější aspekty dlouhodobě vnímány ovládnutí českého jazyka a být v ČR zaměstnán (podrobné výsledky v tabulce 2).

Tabulka 2: Jaké věci jsou důležité, aby člověk nebyl vnímán jako cizinec? – vývoj (v%)

	3/2009	3/2011	3/2012	3/2013
	+/-	+/-	+/-	+/-
hovořit česky	94/5	94/6	95/5	93/6
pracovat v ČR	85/12	83/16	83/15	82/16
mít státní občanství	61/34	57/40	59/37	60/38
znát českou historii, kulturu	57/40	61/36	59/38	59/38
účastnit se spol. života v bydlišti	48/45	55/40	52/44	55/40
žít zde aspoň 10 let	53/40	55/40	52/41	50/46
vzít si Čecha, Češku	44/51	47/50	44/52	44/54
koupit zde dům, byt	42/53	44/53	43/53	42/54
mít světlou barvu pleti	32/64	37/59	37/58	36/60

Poznámka: Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „nevím“.

Čísla ukazují součty: velmi+poměrně důležité / málo důležité + nedůležité

Z hlediska demografických ukazatelů se názory obyvatel příliš neliší. Při podrobnějším pohledu je možné z hlediska důležitosti sledovaných aspektů identifikovat dvě specifické skupiny. Vysokoškolsky vzdělaní občané přikládají častěji malou nebo žádnou důležitost státnímu občanství a svatbě s Čechem/Češkou než ostatní vzdělanostní skupiny. A na druhé straně lidé, kteří deklarují špatnou životní úroveň, považují více než ostatní za důležité či velmi důležité hovořit česky, pracovat, oženit se/vdát a žít alespoň deset let v ČR. Občané, kteří mají mezi svými přáteli cizince, považují častěji většinu dotazovaných aspektů za „málo důležitou“ než ti, kteří v okruhu svých přátel cizince nemají.